

بقلم دکتر عبدالرسول خیامپور

معلم دانشکده ادبیات تبریز

جواب اقتراح

اداره نشریه دانشکده ادبیات تبریز، عطف باقتراحیکه در شماره ۴ آن نشریه از طرف هیئت تحریریه درج شده بود اینک نظر خود را بعرض آن هیئت میرسانم :

بعقیده من برای استعمال اسامی خاص خارجی در فارسی دوره است :

۱ - کوتاه ترین راه آنست که در این باب از یکی از زبانهای اروپائی پیروی نمائیم و اسامی خاص خارجی را عموماً بشکلی که در آن زبان معمول است تلفظ کنیم . در این صورت بدیهی است که زبان فرانسه بر دیگر زبانها تقدم خواهد داشت زیرا این زبان در ایران سابقه ممتدتری دارد و تاکنون بسیاری از اسامی خاص خارجی در زبان فارسی شکل تلفظ فرانسوی را بخود گرفته و گوشها بآن تلفظ آشنا شده است .

ولی این راه را ، چون منافی استقلال ادبی است فقط وقتی میتوان اختیار کرد که برای جلوگیری از هرج و مرج ادبی بجز آن راهی دیگر نباشد .

۲ - راه دیگر که طبیعیت و منطقیت و ولی در بادی نظر با اشکال مهمی مواجه است آن است که اسامی خاص مربوط بهر قوم و ملتی را ، قطع نظر از

تغییراتی جزئی که ممکن است شیوه زبان فارسی ایجاد کند، مطابق تلفظ خود آن قوم و ملت تلفظ کنیم.

ایرادی که بر این فرض میتوان وارد کرد آن است که این راه عملی نیست زیرا در آن صورت هر نویسنده‌ای باید بطرز تلفظ همه اقوام و ملل آشنائی داشته باشد و در میان ما شاید يك چنین شخصی پیدا نشود تا چه رسد باینکه همه باید چنین باشند.

این اشکال گرچه در ظاهر متین و موجه بنظر می‌آید ولی در حقیقت چندان قوت ندارد که مارا باختیار راه اول وادارد، زیرا وقتی وارد است که در این باب بتحول آنی قائل شویم و بخواهیم که تمامی اسامی خاص خارجی را یکمرتبه بتلفظ اصلی آنها برگردانیم در صورتیکه مقصود ما این نیست و علت هم ندارد که چنین باشد. برای رسیدن بمقصود تحول تدریجی کافی است؛ یعنی آنچه را که میدانیم استعمال میکنیم و آنرا که نمیدانیم بتدریج یاد میگیریم، منتهی برای جلوگیری از هرج و مرج ادبی میزوی اختیار مینمائیم؛ مثلا بدین شکل که در نوشته‌های خود زیر هر لفظی که مطابق تلفظ مطابوب نوشته شده است خطی میکشیم. بدیهی است که روز بروز بر عده این کلمات که دارای خط تحتانی میباشد خواهد افزود و سر انجام خواهیم دید که همه اسامی خاص خارجی دارای چنین خطی شده است.

و اگر بخواهیم این کار هرچه زودتر انجام بگیرد برای آن نیز چاره‌ای هست: بوسیله يك هیئت چند نفری که بزبانهای مهم دنیا آشنا باشد فرهنگی برای اسامی خاص خارجی تالیف شود بدین ترتیب که کلمات بترتیب حروف تهجی بزبان فرانسه ثبت و مقابل هر کلمه‌ای معادل آن بزبان مربوط با الفبای مخصوص کاملی که برای این کار اختیار خواهد شد بوسیله عضو مربوط از اعضای آن هیئت نوشته شود و تصریح شود که این تلفظ بکدام ملت

تعلق دارد .

بدیهی است که پس از تهیه و نشر چنین فرهنگی برای دانستن تلفظ مطلوب هر اسم خاصی کافی است که شخص طرز تلفظ و املاي آنرا بزبان فرانسه بداند و بدان فرهنگ مراجعه کند .

ممکن است در عین عمل بعض اشکالات جزئی برخورد وای این اشکالات که خود چاره رفع آنها نیز در حین عمل پیدا خواهد شد مانع از این نیست که این راه اساسی و منطقی اختیار شود . و نظر ما نیز از این طرح ریزی راجع باصل و اساس موضوع است و بحث از فروع و جزئیات موضوع دیگری است که فعلا وارد آن قسمت نمیشویم .

با احترامات: دکتر خیامپور

